

Även asylpolitiken måste byggas på forskning

Dagens Samhälle den 7 februari 2017

Att den svenska debatten flyger och flänger i olika riktningar är knappast någon hemlighet. Idéer som ansågs normala igår är befängda idag. Och tvärtom. De som inte vänder kappan innan brisen hunnit bli storm kritiserar; värst är det för dem som inte följer med över huvud taget.

Kappsvängningspolitiken omfattar de flesta områden. Men den har nog aldrig varit så tydlig som i asylfrågan. Snabbt efter åtstramningarna hösten 2015 förvandlades den självutnämnda moraliska stormakten till något som mer liknar "rasistiska" Danmark. Det som var så självklart i debatten igår anses idag vara huvudlöst.

Visst har en del tidigare stött den politik som nu har normaliserats. Men få backade då upp dessa ställningstaganden med forskning och statistik – som ofta motsäger de enkla ansatser som fick spridning i media och som gav sken av att flyktinginvandring ger ekonomiska vinster. En av dessa röster var emellertid nationalekonomen Tino Sanandaji. Faktaspäckad upp till tänderna har han slagit håll på många naiva påstående om flyktingpolitikens positiva effekter.

Nu har han samlat dessa argument i en bok som publicerades förra veckan: "Massutmaning". Boken är en mycket bra genomgång av relevant forskning och statistik om invandringens konsekvenser, både direkta och indirekta. Invandringens effekter beror naturligtvis på vad för slags invandring det handlar om – men ytterst lite tyder på att just asylinvandring har en positiv påverkan på mottagarlandet. Tvärtom.

Detta betyder inte att alla infödda nödvändigtvis förlorar på flyktinginvandring direkt sett. Dansk nationalekonomisk forskning finner exempelvis att lågutbildade danskars sysselsättning och löner ökar på grund av flyktinginvandring. Huruvida detta även gäller på Sveriges mer reglerade arbetsmarknad är dock oklart.

I ett långsiktigt ekonomiskt perspektiv är hursomhelst flyktingarnas egna arbetsmarknadsutfall viktigast. Om vi inte lyckas bryta utanförskapet i denna bemärkelse undermineras skattekraften och välfärdsstaten kommer inte att gå runt. Lägg på de sociala problem som har uppstått – såsom kriminalitet – och det är lätt att inse att ekvationen blir ytterst svår att lösa.

Det är också här som "Massutmaning" blir något mer spekulativ. De lösningar som föreslås på existerande problem – exempelvis diverse utbildningssatsningar – är inte lika underbyggda som diskussionen kring problemens rot. Men detta är också ganska naturligt. Forskningen är nämligen relativt oklar kring exakt vilken medicin som hjälper mot de problem som Sverige nu står inför. Vi måste studera detta mer ingående för att förstå vad som fungerar i vår kontext.

Asylpolitiken baserades länge på önsketänkande, sannolikt på grund av dess känsliga natur. Men även inom känsliga områden måste man ta till sig forskning och evidens. "Massutmaning" är därför ett välkommet bidrag till debatten som kan hjälpa politikerna att inte upprepa tidigare misstag.

Gabriel Heller Sahlgren